

מראי מקומות - תענית

ד:

א. הא לן הא להו

פרש"י, דבני בבל אין מזכירין ואין שואלין עד ז' חשון. ובני א"י מזכירין בי"ט אחרון משום דאוספין בתשרי. אבל לא ביאר מתי שואלין בני א"י, האם שואלין גם בז' חשון כמו בני בבל, או מיד במוצאי יו"ט. וע' רעק"א (ד"ה רש"י ד"ה במקום) דנקט בדעת רש"י דהתחילו לשאול מיד במוצאי יו"ט אחרון. אבל ע' שפת אמת דנקט לדבר פשוט דס"ל לרש"י דאף דהזכרה ביו"ט האחרון, מ"מ השאלה היא בז' חשון אפי' לבני א"י. וע"ע רש"י כאן דג"כ נקט כן בדעת רש"י.

ב. ואנן דאית לן תרי יומי, היכי עבדינן

העיר הגבורת ארי, למה שואלת הגמ' רק לענין התחלת ההזכרה, הרי לכאורה ה' שייך לשאול גם לענין הפסקה, האם מפסיקין ביום א' של פסח או ביום ב'. ותי' דמשום רבותא נקט לה בחג, דהא אי' בכמה דוכתי דאלול חסר הוא ברוב פעמים, וא"כ ה"א דאף אם לענין פסח פשיטא דמפסיקין במוסף וחוזרין ומתחילין בו ביום במנחה לפי רב, וכו', כל חד כדאית לי', מ"מ בסוכות לא אמרי' כן, כיון דרוב פעמים אלול חסר, מ"מ לא אמרי' כן, אלא אפ"ה חוזר ופוסק כל חד כדאי' לי'. אבל כ' דאי"ז מיישב לגמרי, דהא מ"מ שייך לומר דמה דאמר רבא כיון שהתחיל שוב אינו פוסק, לא אמר אלא בהתחלה, דאית לן למיזל בתר רובא, אבל בהפסקה לא אמר, וא"כ עדיין הו"ל לשאול לענין הפסקה, וצ"ע.

ג. ואנן דאית לן תרי יומי, היכי עבדינן

הק' רעק"א, לפי מה דפרש"י לעיל, דמה דאמרי' הא לן והא להו, היינו דבני בבל אין מזכירין עד ז' חשון, א"כ נמצא דלא שייך הדין הזכרה דיו"ט אלא לבני א"י, והם אין עושין אלא יום א', וא"כ שאלת הגמ' למאן, והניח בצ"ע. וכ' השפת אמת דמש"כ רש"י דבבבל אין מזכירין עד ז' חשון, זהו רק קודם שהגמ' מחלקת בין זמן המקדש ולאחר זמן המקדש, אבל לאחר שהגמ' חילקה בין זמן המקדש לאחר זמן המקדש, שוב לא הי' צריך לחלק בין בבל לא"י, וממילא י"ל דגם בבבל מזכירין במוסף דשמ"ע, וא"כ שפיר שואלת הגמ' מתי מזכירין כשעושין ב' ימים.

ד. אלא אמר שמואל מתחיל

במוסף ובמנחה ופוסק ערבית

הק' רעק"א, מהכ"ת לפסוק בערבית, אפי' אם יום שני הוא באמת יום האחרון, הרי בעצם כל יום ח' הוא ראוי להזכרה, אלא דהטעם דאין מזכירין עד מוסף הוא משום דלית תמן כל עמא ולא ידעו דמזכירין וכדאי' בתוס' לעיל (ב); והכא דבאמת הזכירו מבעו"י לא שייך טעם זה, וא"כ הו"ל ליהדר דינא להזכיר מבערב, וצע"ג. ושוב כ' דלא קשה כלל, דאי' בירושלמי דהא דאין מזכירין עד מוסף הוא משום שיצאו כל המועדות בטל, ומה שהק' ותי' כמו שהביאו תוס' לעיל הוא לגבי יו"ט ראשון של פסח.